

Čtení u jedinců se sluchovým postižením (k okruhu č.5)

■ artikulace x psaná forma řeči, porozumění čtenému textu

■ základní schopnosti:

- zrakové rozlišování tvarů
- sluchové rozlišování hlásek a slabik
- zraková a sluchová paměť
- smysl pro rytmus
- orientace v čase a prostoru
- analýza a syntéza

■ cíl vyučování čtení:

■ globální x analyticko-syntetické čtení

Psaná forma řeči

■ *cíl :*

■ při jejím vnímání není možné opírat se o situaci, mimiku, posunky a gesta spoluhlavícího

■ *abstraktnější než mluvená řeč*

■ *stupně výuky psané formy řeči :*

a) globální čtení

b) analyticko – syntetické čtení

c) čtení z hlediska celoživotního vzdělávání

Přípravná cvičení na čtení

■ Rozvoj sluchového vnímání

■ Rozvoj zrakového vnímání

Teorie nativismu

■ tzv. univerzální gramatika

■ mluvený jazyk x znakový jazyk

■ podmínky pro rozvoj jazyka a jeho gramatiky

Čtení u jedinců se SP x u slyšících dětí

Počáteční fáze čtení

slyšící dítě   *x*   *neslyšící dítě*

- tzv. mentální slovník
- neslyšící by mělo mít uloženo každé slovo ve více formách
- tzv. sémantická síť

Předčtenářské období

- **slyšící děti x neslyšící děti**
- základy pro pochopení, „Co je to vlastně čtení?“

- co je to čtení, kniha jako zdroj informací a zábavy, motivace ke čtení, chápání struktury textu, rozvoj představivosti, fantazie, ...

Psaní deníku dítěte

- ☺ pro přechod od „čtení“ obrázků k vlastnímu čtení písma
- deník „pro dítě“
- „most“ při komunikaci
- vzor řeči
- témata:

Etapy získávání čtenářských dovedností

čtení ideovizuální

- představa je spojena s napsaným slovem
- dítě vychází z toho, co již zná
- tzv. čtení napsaných prožitků dítěte

čtení receptivní

- vztahuje se na nový text

a) *slovníková fáze*

b) *strukturální fáze*

Problémy s českým jazykem, čtením a porozuměním čtenému textu u SP

1. úvodní fráze osvojené globálním čtením

x

vlastní tvorba frází, zážitků, vyprávění,...

2. metafora

3. více osob v jednom příběhu

4. modulační faktory

5. inference - usuzování, odvozování určitých výroků z jiných

6. homonyma

7. synonyma

8. odlišnost významu při změně délky samohlásky

9. náhodná podoba slov

10. neznalost pojmu, který slovo představuje

11. malá slovní zásoba

Literatura:

DAŇOVÁ, M. *Metodika úpravy textů pro znevýhodněné čtenáře*. 1. vyd. Praha : Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2389-1.

DOLEŽALOVÁ, L., LUKÁČOVÁ, J. *Čtení s porozuměním u dětí se sluchovým postižením*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita. 2011. 87.s.

KOMORNÁ, M. *Psaná čeština českých neslyšících – čeština jako cizí jazyk*. 2. vyd. Praha : Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87218-29-7.

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. 2. vyd. Praha : Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0329-2.

SOURALOVÁ, E. *Čtení neslyšících*. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80-244-0433-8.

VANĚČKOVÁ, V. *Výchova řeči sluchově postižených dětí v předškolním věku : metodická příručka pro učitele*. 1. vyd. Praha : Septima, 1996. ISBN 80-85801-83-3.